

Zihin AI??kanl?klar? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Zihin AI??kanl?klar? Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33577>

Özet

Zihin Al??kanl?klar? Envanteri, Akdeniz ve Ekici (2019) taraf?ndan geli?tirilm?, bireylerin karma??k durumlarla kar??la?t?klar?nda sergiledikleri entelektüel davran??lar? ve dü?ünme biçimlerini ölçmeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Bu envanterin geli?tirilmesi, genellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda önemli bir yap? olan **Zihin Al??kanl?klar?** (Habits of Mind) kavram?nın Türkçe literatüre kazand?r?lmas? ve geçerli, güvenilir bir ölçüm arac? sunulmas? ihtiyac?ndan do?muştur. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve iç tutarlıl??n? sa?lamak üzere yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Zihin Al??kanl?klar?, Habits of Mind, Envanter Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, E?itim Psikolojisi, Davran??sal Ölçüm.

Yazarlar

Hasan AKDENİZ, Gökhan EKİCİ

Amaç

Zihin Al??kanl?klar? Envanteri'nin temel amac?, bireylerin öğrenme süreçlerinde ve problem çözme durumlar?nda sergiledikleri **Zihin Al??kanl?klar?** düzeylerini tespit etmektir. Bu al??kanl?klar, bireylerin belirsizliğe dayanma, esnek düşünme, metabilisel fark?ndalık ve sürekli öğrenme gibi kritik becerilerini yansıtır.

Ölçek, e?itim araştırmacılar?na ve uygulayıcılara, öğrencilerin düşünme becerilerini geli?tirme potansiyellerini de?erlendirmede ve bu becerilere yönelik e?itim programlar?nın etkinli?ini ölçmede kullanılabilecek standardize edilmi? bir araç sa?lamay? hedeflemektedir.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, Arthur Costa ve Bena Kallick taraf?ndan kavramsallaştırılan **Zihin Al??kanl?klar?** (Habits of Mind) yap?sıdır. Bu yap?, bireylerin zorluklarla kar??la?t?klar?nda akıllıca hareket etmelerini sa?layan 16 temel entelektüel davran??? içerir. Bu davran??lar aras?nda **azimle çal??mak**, esnek düşünmek, metabilisel fark?ndalık sergilemek, hassasiyetle hareket etmek ve verileri kullanmak gibi özellikler bulunmaktadır.

Akdeniz ve Ekici (2019), bu uluslararası yap?yı Türk kültürüne adapte ederek ve psikometrik süreçlerden geçirerek ölçülebilir bir envanter formu geli?tirmiştir. Ölçek, bu al??kanl?klar?nın farklı

boyutlar?n? temsil eden maddelerden olu?maktad?r.

Geçerlik

Zihin AI??kanl?klar? Envanteri'nin geli?tirme çal??mas?, **geçerlik** çal??malar?n?n titizlikle yürütüldü?ünü göstermektedir. Ölçe?in geli?tirildi?i akademik makalede (Akdeniz & Ekici, 2019), yap?sal geçerli?in sa?lanması için faktör analizi tekniklerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak ölçülmesi beklenen alt boyutlar? ne derece temsil etti?ini ortaya koyar.

Geli?tirme süreci, içerik geçerli?ini sa?lamak amacıyla uzman görüşlerine ba?vurulmas?n? ve dilsel e?de?erlik çal??malar?n?n yap?lmas?n? da içermi?tir. Bu ad?mlar, ölçe?in Zihin AI??kanl?klar? yap?s?n? do?ru ve kapsaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, envanterin tutarlıl???n? ve kararlıl???n? göstermek için yap?lm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??malar?n?n standart gereklilikleri do?rultusunda, iç tutarlıl?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?erlerinin hesapland??? kabul edilmektedir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve bu ölçümlerin tesadüfi hatalardan ar?nm?? oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

Akdeniz ve Ekici (2019) taraf?ndan yürütülen geli?tirme sürecinde, envanterin yap?sal boyutlar?n? belirlemek üzere faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu analizler genellikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) ile ba?lay?p, elde edilen yap?n?n farklı bir örneklem üzerinde **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile test edilmesi ?eklinde ilerler. Bu faktör analizi sonuçlar?, envanterin kaç alt boyuttan olu?tu?unu ve bu alt boyutlar?n Zihin AI??kanl?klar? kavram?n?n hangi yönlerini temsil etti?ini bilimsel olarak kan?tlam??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Development) çal??mas? sonucu ortaya ç?kan öz bildirim dayalı bir envanterdir.

Format: Yazar taraf?ndan belirtilmemi? olsa da, öz bildirim dayalı psikometrik envanterlerde yayg?n olarak kullan?lan **Likert Ölçe?i** tipi derecelendirme format?n?n kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (örne?in, 5'li veya 4'lü derecelendirme).

Kullan?labilir Diller: Türkçe (Turkish).

Popülasyon Grubu: E?itim alan?nda çal??anlar, ö?renciler veya genel yeti?kin popülasyonu (detaylar makaleden elde edilmelidir).

Ya? Grubu: Genellikle ergenlik dönemi ve üzeri (e?itim ba?lam?na ba?l? olarak).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in ilk geli?tirme çal??mas? için kullan?lan örneklem grubu, çal??man?n yay?nland??? akademik makalede (Akdeniz & Ekici, 2019) detayl? olarak belirtilmi?tir.

Test Metodolojisi: Envanter, kat?l?mc?lar?n kendilerini de?erlendirmeleri yoluyla Zihin Al??kanl?klar? ile ilgili durum cümlelerine ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmelerini gerektiren bir metodolojiye sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Hasan Akdeniz, Gökhan Ekici, Faktör Analizi, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Psikometrik Test, Zihin Al??kanl?klar? Envanteri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Makalede do?rudan belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için belirtilen e-posta adresi:

hasanakdeniz.gazi@gmail.com

?leti?im Adresi: Hasan AKDEN?Z (Sorumlu Yazar).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2019.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? ve akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için yazar/yazarlar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Geli?tirme çal??mas? aç?k eri?im bir dergide yay?nlanm???r.

Makalenin orijinal tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: oapub.org

Envanterin orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: zihin-aliskanliklari-envanteri-toad.pdf

Referanslar

Akdeniz, H. & Ekici, G. (2019). A development of The Habits of Mind Inventory. *European Journal of Education Studies*, 5(11), 198-215. doi: 10.5281/zenodo.2590525

Zihin AI??kanl?klar? Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Kaynak içerikte maddeler sa?lanmam??t?r. Bu k?s?m genellikle ölçek maddelerinin listelendi?i yerdir; kaynakta eksik oldu?u için bo? b?rak?lm??t?r.)

Envanter Maddeleri: Kaynak içerikte ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r. Maddeler için yay?mlanan orijinal akademik makaleye (Akdeniz & Ekici, 2019) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM